Ζαβαρακατρανέμια - Νίκος Ξυλούρης, Γιάννης Μαρκόπουλος

Ο **Γιάννης Μαρκόπουλος** (Ηράκλειο Κρήτης, 18 Μαρτίου 1939) είναι Έλληνας συνθέτης.

Ο Γιάννης Μαρκόπουλος είναι ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες συνθέτες. Γεννήθηκε από γονείς παλαιών οικογενειών του νησιού (πατέρας του ήταν ο Γεώργιος Μαρκόπουλος, πρώην νομάρχης Λασιθίου και μητέρα του η Ειρήνη Αεράκη από τη Σητεία), και πέρασε τα παιδικά του χρόνια στην Ιεράπετρα. Εκεί, στο ωδείο της παραλιακής αυτής πόλης, παίρνει τα πρώτα του μουσικά μαθήματα στη θεωρία και στο βιολί. Οι πρώτες του επιδράσεις προέρχονται από την τοπική μουσική με τους γρήγορους χορούς και τα επαναλαμβανόμενα μικρά μοτίβα τους, από τη κλασική μουσική, καθώς και από τη μουσική της ευρύτερης ανατολικής Μεσογείου – και ιδιαίτερα της κοντινής Αιγύπτου.

Το 1956 συνεχίζει τις μουσικές σπουδές του στο Ωδείο Αθηνών, με τον συνθέτη Γεώργιο Σκλάβο και τον καθηγητή του βιολιού Joseph Bustidui. Την ίδια εποχή εισάγεται στο Πάντειο Πανεπιστήμιο για κοινωνικές και φιλοσοφικές σπουδές, ενώ παράλληλα συνθέτει για το θέατρο, τον κινηματογράφο και το χορό. Το 1963 βραβεύεται για την μουσική του στις *Μικρές Αφροδίτες* του Νίκου Κούνδουρου από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, και τον ίδιο χρόνο ανεβαίνουν από νέα χορευτικά σύνολα τα μουσικά του έργα *Θησέας* (χορόδραμα), *Χιροσίμα* (σουίτα μπαλέτου) και τα *Τρία σκίτσα* για χορό.

Το 1967 επιβάλλεται στην Ελλάδα η δικτατορία και ο Γιάννης Μαρκόπουλος αναχωρεί στο Λονδίνο. Εκεί εμπλουτίζει τις μουσικές του γνώσεις με την Αγγλίδα συνθέτρια Elisabeth Lutyens. Επίσης συνθέτει την κοσμική καντάτα *Ήλιος ο πρώτος*, σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη (που τιμάται με το βραβείο Νόμπελ το 1979), και τη μουσική για τη *Λυσιστράτη* του Αριστοφάνη (για το Θέατρο Τέχνης, σε σκηνοθεσία Κάρολου Κουν). Παράλληλα ολοκληρώνει τη μουσική τελετή *Ιδού ο Νυμφίος*, έργο που κρατά ανέκδοτο, εκτός ενός τμήματος, του περίφημου *Ζάβαρα-κάτρα-νέμια*, που αποτελεί ένα τα πιο διάσημα κομμάτια του.

Το 1969 επιστρέφει στην Αθήνα για να συμβάλει με τα έργα του στην πορεία για την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Δημιουργεί μια νέα κίνηση για την τέχνη και τη χρησιμότητά της και αναζητεί την βαθύτερη ενότητα του ανθρώπου με το φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον.

Με την είσοδο της δεκαετίας του ’70, υλοποιεί το μουσικό του όραμα: καταθέτει μουσικά έργα που χαρακτηρίζονται στο σύνολό τους ως νέα πρόταση και τομή για τη μέχρι τότε ελληνική μουσική πραγματικότητα.

Λίγο αργότερα ιδρύει την ορχήστρα *Παλίντονος αρμονία*, που αποτελείται από όργανα συμφωνικά και ελληνικά. Παρουσιάζει τα έργα του στο στούντιο Λήδρα και αργότερα στη μπουάτ "Κύτταρο", με νέους τραγουδιστές και μουσικούς. Διδάσκει τον τρόπο της ερμηνείας της μουσικής και των τραγουδιών του, στην αισθητική κατεύθυνση που πάντοτε επιζητούσε. Μαζί με τα θεατρικά στιγμιότυπα και τον εικαστικό διάκοσμο στήνει μια πολύτροπη μουσική παράσταση. Διανοούμενοι και φοιτητές γεμίζουν καθημερινά τους χώρους της δραστηριότητάς του, παρά τα εμπόδια της τότε εξουσίας. Τα τραγούδια του, όπως οι *Οχτροί*, τα *Λόγια και τα χρόνια*, τα *Χίλια μύρια κύματα*, η *Λένγκω* (Ελλάδα), ο *Γίγαντας*, το *Κάτω στης Μαργαρίτας το αλωνάκι*, το *Καφενείον η Ελλάς*, το *Ο τόπος μας είναι κλειστός*, τα *Παραπονεμένα λόγια*, το *Μιλώ για τα παιδιά μου* και πολλά άλλα, γίνονται σύμβολα και μύθοι. Το ίδιο άλλωστε συμβαίνει με τα μουσικά του έργα *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*, *Ο Στράτης ο Θαλασσινός ανάμεσα στους Αγάπανθους*, *Ήλιος ο Πρώτος*, *Χρονικό*, *Ιθαγένεια*, *Οροπέδιο*, *Θητεία* και *Μετανάστες* – σε ποίηση και στίχους Σολωμού, Σεφέρη, Ελύτη, Κ.Χ. Μύρη, Μιχ. Κατσαρού, Ελευθερίου, Σκούρτη, Θεοδωρίδη αλλά και δικούς του.

Το 1976 συνθέτει τη μουσική για την τηλεοπτική σειρά του BBC *Who pays the Ferryman?*, και η επιτυχία του μουσικού θέματος παραμένει στην κορυφή του βρετανικού Hit-Parade για μήνες, ενώ κάνει τον συνθέτη διεθνώς γνωστό.

Στα επόμενα χρόνια η δημοφιλία αυτή εκφράζεται με πολλές μετακλήσεις για συναυλίες, και ο Μαρκόπουλος πραγματοποιεί αλλεπάλληλα ταξίδια ανά τον κόσμο. Επισκέπτεται διαδοχικά, δίνοντας συναυλίες με τα έργα του, τη Νέα Υόρκη, τη Φιλαδέλφεια, το Σικάγο, το Σαν Φρανσίσκο, το Τορόντο, το Μόντρεαλ, τη Στοκχόλμη, το Άμστερνταμ, τη Νάπολη, το Παρίσι, το Βερολίνο, το Μόναχο, τη Φρανκφούρτη, τις Βρυξέλλες, το Λονδίνο καθώς και διάφορες πόλεις της Ρωσίας και της Αυστραλίας.

Στην καλλιτεχνική του παραγωγή, βέβαια, σημαντική θέση έχει η μουσική του για το θέατρο και τον κινηματογράφο: μουσική για έργα του Ευριπίδη, του Αριστοφάνη, του Μενάνδρου, του Σαίξπηρ, του Τσέχωφ, του Μπέκετ αλλά και σύγχρονων Ελλήνων δραματουργών, και για ταινίες του Κούνδουρου, του Ντασέν, του Κοσμάτου, του Μανουσάκη, του Σκαλενάκη, του Γρηγορίου και άλλων.

Quell-URL:http://2gymevosm.mysch.gr/drupal7/?q=de/node/1952#comment-0